

CASGLIAD

or 875. a. 48

GALWAD

PR

ANNYCHWELEDIO

ESAJA xlv. 22.

Trowch eich wynebau attaf fi, holl gyrrau'r dddean, fi
y ch derbydder. — canys myfi wyf Dduw, ac nid neb
arall.

Ezeziel xviii. 21, 22.

Amnuddol a ddychwel oddi wrth ei holl bechodau
a wnaeth, — efe gan fyw a fydd byw. — Na ch
yr holl amnuddol a wnaeth.

ARGRAFFIAD YN Y FLWYDDYN
MDCC, LXXVII.

Nid yw'r Llysoan hwn, ar werth, ond rhodd
Llywellyn, da. Gwydd Pu gyl-wladwr.

L. J. C. 1800

Galwad i'r annychweledig.

Ezeziel. xxxiii. 11.

Dywed wrthynt, Fel mai byw fi, medd yr Arglwydd Dduw, nid ymhoffaf ym marwolaeth yr annuwiol, ond troi o'r annuwiol oddi wrth ei ffordd a byw: dychwelwch, dychwelwch oddi wrth eich ffyrdd drygionus; canys, ty ISRAEL, pahan y byddwch feirw?

WM y Testyn sy'n sefyll yn y ryster-
iaethau hyn sy'n canlyn.

S Athr. 1. Cyfraith anghyfnewidiol
Duw yw, fod yn rhaid i'r annuwiol
droi neu farw.

Athr. 2. Addewid Duw yw, cael o'r annuwiol
yw, os hwy a droant.

Mae Duw yn ymhoifi yn nhroedigaeth
marwriaeth dynion, ac nid yn eu marwol-
iaeth a'u damnedigaeth. Gwell oedd gantho ef
o honynt a byw, na myned rhagddynt a marw.

Athr. 4. Hwn yw'r siccras wir, yr hwn o herwydd
fynnai Duw i ddynion mo'i ammau, a gadarnha-
dd eis iddynt mewn môdd difrif cyhoeddus trwy
Lw.

Athr. 5. Mae'r Arglwydd yn dyblu ei orchym-
ion a'i annogaethau i'r annuwiol i ddychwelyd.

Athr. 6 Mae'r Arglwydd yn ymoftwng i ymre-
mnu a hwynt, ac yn gofyn iddynt paham y'n yn-
nent farw?

Athr. 7. Os yr annuwiol gwedi hyn i gyd ni
ddychwelant, nid o ran Duw y derfydd am danynt,
ond o'i rhan eu hunain: eu hystyfnigrwydd eu hu-
nain yw'r achos o'i damnedigaeth; marw gan hyn-
ny maent, oblegyd hwy a fynnant farw.

Athr. 1. Cyfraith anghyfnewidiol Duw yw, fod
ddynion annuwiol droi neu farw. Os
Dduw, coeliwch bys i'r ddaes ond un o'r
ddwy

ddwy ffordd hyn i bob dyn annuwiol, naill ai troedigaeth ai damnedigaeth. Mi a wn mai anhawdd yw peri i'r annuwiol goelio 'r gwirionedd hyn. Nid rhyfedd os cweryla yr euog a'r gyfraith. Ychydig ddynion sydd barod i goelio yr hyn ni fynnent fod yn wir : a llai a fynnent i hynny fod yn wir er y maent yn deall ei fod yn eu herbyn. Eithr os bydd neb morddall ac anturio cwestiyno naill ai gwirionedd neu gyfiawnder y gyfraith hon o'r eiddo Duw, mi a roddaf i chwi ar fyrr y faeth eglurdeb o'r ddau, yr hwn, ac a dybygwn, a ddylai fodloni dyn rhesymmol. Ac yn gyntaf, os ydych yn amman a ydyw hyn yn air Duw ai nad yw ; heb law cant o leoedd eraill, fe a ellir eich bodloni a'r ychydig rai hyn. *Mat. xviii. 3. Yn wir y dywddaf i chwi, oddieithr eich troi chwi a'ch gwneuthur fel plant bychain, nid ewch chwi ddim i mewn i deyrnas nefydd.* Hefyd gwel *Joan iii. 3. 2 Cor. v. 17. Col. iii. 9. 10. Heb. xii. 14. Rhuf. vii. 8, 9. Gal. vi. 15. 1 Ped. i. 3. 1 Ped. ii. 12. Psal. ix. 17 Psal. xi. 5.* Maglo nad rhaid imi aros i agoryd y lleoedd hyn, y rhai ydynt mor eglur, felly yr wyf fi yn tybied nad rhaid i'm chwanega dim mwy o'r lliaws hynny sydd yn adrodd y cyffelyb : os 'wyt ti ddyn, a'r sy'n credu gair Duw, dymma yn barod ddigon i'th fodloni di, fod yn rhaid i'r annuwiol ddychwelyd, neu gael eu condemnio.

Ond os nad ydych yn credu hyn, moeswch glywed pa reswm sydd gennych paham na chredwch y gair hwn o eiddo Duw, yr hwn sydd yn dywedyd i ni, fod 'n rhaid i'r annuwiol droi neu gael eu condemnio : mi a wn eich reswm, mai o herwydd eich bod yn barnu fod yn anhebygol i Dduw fod honanathgarog : Tybied yr ydych mai creulonder yw damio dynion yn dragywydd am beth cyn lleied a hysbysu bechadurus. A hyn sydd yn ein hargwaill a'n hysbysu beth, yr hyn yw cyfiawnhau uniawnder Duw ym ddeddfau a'i farnau.

Ac yn i. Y cyfwrdd a'r eiddo Duw.

yw yn ddigon cyfaddas i enaid anfarwol, gael ei reoli trwy gyfreithiau a ffo yn addaw gwobr anfarwol, ac yn bygwth colbedigaeth annherfynol. Oni bai hynny ni byddai y gyfraith gyfaddas i naturiaeth dyn, yr hwn ni chyflawn reolir trwy foddion ddim is na gobaith neu arswyd pethau tragywyddol.

2. Yr 'wyf yn tybied yr addefwch nad yw yr addewid o ddidranc a diamgyffred ogoniant yn anghyfaddasol i ddoethineb Duw, na chyflwr dyn; a phaham yntau na byddech o'r unrhyw dŷb am fygythiad o ddidranc ac anrhaethadwy drueni?

3. Pan gaffoch chwi yngair Duw, mai felly y mae, ac felly y bydd, a ydych chi yn tybied eich hunain yn addas i ddywedyd yn erbyn y gair hwn? A elwch chiwi eich gwneuthurwr at y barf, a holi ei air ef ar gyhuddiad o ffalster? A eisteddwch chiwrno i'w farnu wrth ddeddf eich dych'mygon? A ydych chi yn ddoethach, ac yn well, ac yn gyfiawnach nag ef? Ai rhaid i'r Hollalluog sefyll wrth frawdle prŷf? Oh ryfig aruthrol llwch ddihwyl! A gyhudda pob gwadd, a thywarchen, a thommen yr haul o dywyllwch, a chymmeryd arno i lewyrchu'r byd! Pa le yr oeddych chiwrno pan wnaeth yr Hollalluog y Cyfreithiau hyn, na alwasai efe arnoch chiwi i fod o'i gyngor?

4. Os yw Pechod y fath ddrwg a'r fy'n gofyn marwolaeth Crist yn lawn trosto, nid rhyfedd ei fod yn haeddu trueni trag'wyddol.

5. Ac os haeddodd pechod y Cythreuliaid boenedigaeth annherfynol, paham yntau na's haeddai pechod Dyn?

6. Ac yn fy nhŷb, chiwi a ddylech ddeall, nad nes fodd i'r goreu o ddynion, llai o lawer i'r anhuwiol, fod yn gymmwys farnwyr ar haeddodigaeth pechod. Och! Yr ydym ni oll yn ddeillion ac yn bartiol! Ni ellwch chiwi fyth gyflawn adnabod haeddiant pechod, nes i chiwi gyflawn adnabod drwg y pechod; ac ni ellwch chiwi fyth gyflawn adnabod drwg y pechod, nes i chiwi gyflawn adnabod

bod

bod ; yn 1. Godidawgrwydd yr enaid yr hwn a anffurhodd ef. 2. A godidawgrwydd y sancteiddrwydd yr hwn a ddileuodd ef. 3. Ac athos a godidawgrwydd y gyfraith yr hon y mae yn ei throfeddu. 4. A godidawgrwydd y gogoniant y mae yn ei ddirmygu. 5. A godidawgrwydd a fwydd rheswm yr hwn y mae yn ei fathru. 6. Na chwaith nes i ehwi adnabod anfeidrol ardderchawgrwydd Hollalluogrwydd, a sancteiddrwydd y Duw hwnnw yn erbyn yr hwn y gwneir ef. Pan adwaenoch chwi y rhai'n oll yn gyflawn, y cewch chwi gyflawn adnabod haeddiant pechod. 7. A ellwch chwi, feddwl fod enaid aflan yn gymmwys i'r nefoedd ? Och fi, ni fedrant garu Duw ymma, na gwneuthur iddo un gwafanaeth a'r a allo ef ei dderbyn. Maent yngwrthwyneb i Dduw ; maent yn ffeiddio yr hyn y mae efe yn ei garu fwyaf, ac caru yr hyn y mae efe yn ei gallau. Nid ydynt yn gymmwys i'r amherffaith gymmundeb hwnnw ac ef yr hwn y mae ei Seintiau ef ymma yn gyfrannogion o hono. Pa fodd gan hynny y gallant hwy fyw yn y perffaith gariad hwnnw o'r eiddo ef, ac yn y cyflawn hyfrydwch a'r cymmundeb ag ef, yr hyn yw gwynfyd y nef ?

Defnydd.

Attolwg i chwi ynawr, bawb oll ar ydych yn yn caru eich eneidiau, yn lle ymgynhennu â Duw, ac â'i air, ymostwng iddo ar frŷs, a'i arfer, er eich daioni. Chwi oll a'r fydd etto heb droi, cymmerwch hyn am ddilys wirionedd Duw. Rhaid i chwi cyn pen nemmawr ddyehwelyd neu gael feich damnio. Nid oes un ffordd arall ond troi neu faru. Pan ddywedodd Duw hyn, yr hwn ni ddichen ddywedyd celwydd wrthyh, pan glywoch hyn gan wneuthurwr a Bathwr y byd, mae'n amser i'r rhai fydd ganthynt gloffio i wrando. Erbyn hyn chwi a ellwch wled pa beth fydd gennych lymddiffid yntho. Nid ydych ond meirwon a dannedig oddi

eithr i chwi ddychwelyd. Pe dywedwn i chwi angen-
 ach, mi a'ch twyllwn a'ghelwydd. Pe euddiwn hyn
 oddiwrthych, mi a'ch anhreithiwn chwi, ac a fydd-
 wn euog o'ch gwaed, fel y mae yr adnodau o'dden
 fy nheltyn yn sicrhau. Ad: 8. *Pan ddywedwch
 wrth yr annuwiol, ti annuwiol gan farw a fyddi farw;
 oni leferi di i rybyddio yr annuwiol o'r ffordd; yr annuwiol
 hwn a fydd marw yn ei anwired; ond ar dy law di y
 gosynnaf ei waed ef.* Chwi a welweh gan hynny, er
 bod hon yn athrawiaeth arw anhyfryd, mae hi yn
 gyfryw ac fydd raid ini ei phregethu, ac i chwithau
 ei gwrando. Esmwythach yw clywed sôn am
 uffern, na'i dioddes. Oni bai fod eich angenrheid-
 iau yn ei ofyn, nid ysbelwem ni mo'ch clustiau tyner
 a gwirioneddau a dybir mor eirwon a llymdost. Ni
 byddai uffern cyn llawned pettau bobl ond ewyllyc-
 gar i adnabod eu cyflwr, ac i glywed oddiwrtho, ac
 i feddwl am dano. Yr achos pahan y mae cyn llei-
 ed yn ei gochelyd yw, oblegyd nad ydynt yn ym-
 drechu am fyned trwy borth cyfyng *Troedigaeth*, ac
 am drammwy ffordd gŵl *Sancteidrwydd* tra caffon
 amser; ac nid ydynt yn ymdrechu, oblegyd na ddeff-
 roefant i sywiol deimlad o'r perygl y maent yntho.
 Ac ni ddeffroefant, oblegyd fod yn gâs ganthyn
 glywed oddiwrtho, a meddwl am dano: a hynna
 fydd mewn rhan o herwydd ynfyd dynnerweh,
 hunan ferch cnawdol; ac mewn rhan o herwydd
 nad ydynt yn llwyr gredu y gair fydd yn ei fygwth.
 Pe barch chwi ond hollawl gredu y gwirionedd hwn
 mi a debygw'n y dylei ei bwys ef eich annog i
 gofio; ac fe a'ch dilynai ac ni adawai i chwi le-
 nydd, na'r i chwi ddychwelyd. Pe clywech hyn on-
 lun waith trwy leferydd Angel, *Rhaid it fod yn ddy-
 wledig neu yn ddarnedig: Troi neu farw: oni bydd
 iddo lynu yn eich meddwl, ac ymdrechu â chi
 nos a dydd, fel y cofiech ef wrth bechu, ac y cof-
 iech ef wrth eich gwaith, fel ped fai ei lais ef y
 o'r lladrol yn eich clustiau, *Trowth neu drengwch.* O
 pa beth gan hynny yw'r achos na rwygir calonn
 pechaduriaid.*

pechaduriaid a'r cyfryw wirionedd pwysfawr l. Fe dybygai ddyn bellach y dylai pob enaid a'r ni thrôdd, a'r fydd yn clywed y geiriau hyn ferwino hyd at y galon, a meddwl rhyngthynt a nhwy ei hunain; *Hwn yw fy nghflwr i fy hunan*; ac na byddent byth lonydd nes eu cael eu hunain gwedi troi. Coeliwch, hawyr, ni pheru'r fwrth dymmer diosaf ymma chwaith yn hir. Troedigaeth a Damnedigaeth ydynt ill dau bethau deffrous. Ac un o'honynt a bair i chwi ymwrando ac ef cyn pen nemmawr. Myfi a fedraf ddywedyd i chwi ymlaenllaw cyn siccered a phettawn yn ei ganfod a'm llygaid, y dwg naill ai grâs ai uffern y pethau hyn ar fyrder ar y byw, ac a wnânt i chwi ddywedyd, *Pa beth a wneuthum?* *Pa belynt ffol annurol a gymmerais?* Trahaus falch a syfrdân gyflwr pechaduriaid ni pheru ond ychydig. *Rhaid troi neu drangu.*

Ha wyr, a ydych chwi yn credu hyn oll, ai nid ydych? Diau na's gellwch ddywedyd nad ydych; canys y mae ef tros ben amheurath. Y rhai hyn nid ydynt ymrysonau, lle mae'r naill wr duwiol dygddig o'r naill feddwl, a'r llall o un arall; lle mae'r naill blaid yn dywedyd hyn, a'r llall yn dywedyd hyn accw: Pob sect yn ein plith ar a haedde ei galw yn Grist'nogion, ydynt oll yn cyttuno yn yr hyn a ddywedais: ac oni choeliwch chwi Dduw'r gwirionedd, a hynny mewn peth y mae pob sect a phlaid yn ei goelio ef, yr ydych yn llwyr annesgulusod.

Eithr os ydych yn coelio hyn, pa fodd y dygwdd i chwi fod cyn llonydded mewn cyflwr annychweledig? A wyddoch chwi eich bod gwedi dychwelyd? A fedrweh chwi hefyd gael y newydd rhyfeddol hwn ar eich eneidiau? A ail-anwyd chwi fel hyn, a'ch gwneuthur o newydd? Onid yw y pethau hyn yn rhyfedd gan fagad o honoch? Ac yn gyfryw na's gwybuoch oddiwrthynt ar eich eneidiau? Oni fedrweh fynegi dydd neu wythnos eich newidrad, na'r bregeth a'ch trôdd chwi, etto a ydych chwi yn cael fod y gwaith wedi ei wneuthur? Eile celaneddau.

celaneddau a orweddant ar fyrder yn y llwch, angylion neu gythreuliaid yn ebrwydd a gymmerant afel ar eich eneidiau, a phob mab a merch o honoch chwi oll, a fydd ymhlith cwmpeini arall ar fyrder, ac mewn cyflwr amgenach nag yr ydych yr awr hon yntho : ni thrigwch chwi yn y tai yna ond ychydig yn hwy : Ni weithiwch chwi yn eich sioppau a'ch meusydd ond ychydig yn hwy : nid eisteddweh yn yr ystafelloedd yna, ac ni phreswylwch ar y ddaear hon ond ychydig yn hwy. Ni welwch â'r llygaid yna, ac ni chlywch â'r clustiau yna, ac ni leferwch â'r tafod yna ond ychydig yn hwy, tan ddydd yr adgyfodiad : O pa ryw fan y byddwch chwi yntho ar fyrder o lawenydd neu boendod ! O pa olwg a welwch chwi ar fyrder yn y nefoedd neu yn uffern ! O pa feddyliau a teinw eich calonau ar fyrder â difyrrwch neu erwindeb anrhaethadwy ! Oh pa waith y gosodir chwi arno ar fyrder, sef naill ai i foliannu'r Arglwydd gyda Seintiau ac Angylion, neu i groch leisio allan mewn tan anni-ffoddadwy gyda chythreuliaid ! Ac a ddylai hyn oll gael ei anghosio ? A hyn oll a fydd anherfynol, ac a felir i fynu trwy ddeddf drag'wyddol. *Tragywyddoldeb Tragwyddoldeb*, a fydd mesur eich llawenydd neu'ch tristwch ; A ellir anghosio hyn ? Ac y mae hyn, hawyr frodyr, ei gyd oll yn wir ; y *sicraf wirionedd yw* : Darfyddo i chwi fyned i fynu ac i wared ychydig hwy, darfyddo i chwi gysgu a deffroi ychydig mynychach, chwi a fyddwch meirw, a chweddi passio, â chael y cwbl yn wir yr wyf fi yn ei fynegi i chwi yr awr hon : ac er hynny a fedrwch chwi yn awr ei anghosio yn gymmaint ? Chwi a gewch gosio y pryd hynny glywed o honoch y pethau hyn, ac a gewch ddeall eu bod hwynt yn fwy matterion filoedd o weithiau nag y gallaf fi na chwithau ymma moi ddirnad. Ac am hynny yr wyf fi yn attolwg ar i chwi fy esgusodi, os wyf fi hanner cyn daered arnoch ynghylch y pethau hyn, a phed fawn yn eu gweled. Os gorfydd arnaf farw y foru, a gallu

o honof ddyfod drachefn o fyd arall, a mynregi i chwi yr hyn a welsw'n, oni byddech chw. ewyllysgar i'm gwrandu, ac oni chredech chwi, a gwneuthur cyfrif o'r hyn a fynegwn i wrthy-ych? Pegallwn i bregethu un bregeth i chwi yn ôl fy marw, a gweled yr hyn a wneir yn y byd a ddaw, oni fynnech imi ddywedyd y pŵr wirionedd, ac oni ymdyrrech chwi i'm gwrandu? Oni osodech chwi hynny at eich calon? Ond ni ddicl on hyn fod: Mae gan Dduw ei ffordd/bwyntiedig i ch dysgu chwi trwy'r serythyrau a gweinidogion. Dymunaf arnoch i ddechreu chwilio eich calonau yn ddisfrifol, a dywedyd wrthy'ch eich hunain, ai felly mewn difri y mae? Ai rhaid i mi droi neu farw? Ai rhaid imi fod yn ddychweledig neu 'n ddamnedig? Mae yn llawn bryd imi gan hynny edrych yn fy nghylch, cyn y b'o yn rhy hwyr. Oh paham nad edrychais am hyn byd yn hyn? Paham y darfu imi ar antur ffwdanu, a myned yn swrthlyd tros gymmaint o orbwyl? A oeddwn i yn effro, neu yn fy nghliof? O'r bendigedig Dduw! Pa drugaredd yw na tharraist fi ymaith oddi- ar y ddaear, cyn tacl o honof ddim gobai b ficer o'r bywyd trag'wyddol? Gedweh i'do, na atto Duw mi esgeuluso'r gwaith ymma ddim hwy. Pa gyffwr y mae fy enaid i ynddo? A ddychwelais i, ai nad do? A fu i'r i'yd cyfryw gyfnewid neu waith ar fy enaid? A oledwyd fi trwy air ac yspryd yr Arglwydd, i ganfod atgofwydd bechad, eisiau am Iachawdwr, cariad Crist, a gadi- lawgrwydd Duw a'i ogoniant. A ddrylliwyd ac a ddarostyngwyd fy nghalon o'm mewn am fy muchedd or blaen? A roesewais i yn ddiolchgar fy Iachawdwr a'm Harglwydd, yr hwn ai cynnygiodd ei hun ynghyd â phardwn a bywyd i'm benaid? A wyf fi yn casau fy muchedd bechadurus gyt, a gweddillion pob pechod ar fydd- mos? A wyf fi yn ffoi rhagddynt, megis fy ngelynion mar- wol? a wyf fi yn rhoddi fy hun i synu i fuchedd o sanc- eiddrwydd ac ufudd-dod i Dduw? A ydwyf fi yn ei charu ac yn ymhyfrydu yntbi? A allaf fi ddywedyd mewn gwirio- nedd fy mod yn farw i'r byd a'r hunan gnawdol, am bod

yn byw i Dduw a'r gogeniant â addawodd ef? A gennyf fwy pris a phwmpas am y nesoedd, na'r ddadear? Duw belyd yw'r anwylaf a'r goruchaf yn fy enaid? Oes gennyf fwriad newydd, a diben newydd, a haid newydd o anwydau Sanctaidd? A sefydlais i fy ngobaith a'm calon yn y nesoedd? A phan bechwyf, ai yn erbygreddfol ogwyddiad a bwriad fy nghalon y mae? Ac wyf si yn ewyllysio cael ymwared oddiwrth fy ngwendidau Dymma gyflwr enaid dychweledig: ac fel hyn y mae'r haid bod gyda myfi, ai nad é? Mae hi yn amser i geisio dattod y petrusder bwn cyn i'r Barnwr ofnadwy ei ddattod. Nid oes mor lle i edifeirwch a throedigaeth y pryd hynny, mi a wn fod yn rhaid iddo fod naill ai'n awr ai na byddo byth.

Hawyr, hyn yw fy neisfyfiad arnoch, ddodi o honoch dasg ar eich calonau ai holi fel hyn, nid i chwi ganfod, os bydd possibl, pa un ydych chi dychweledig ai nad ydych. Mae'r matter yn fawr i nedwch i ddiofalwch eich lluddias. Pe gwydded chi chwi eich bod oddiar y ffordd i'r nesoedd, a'ch bod yn golledig yn dragwydd pettach yn meirw fel y ydych; a feiddiech chi gyfsgu noswaith ychwaneg yn y cyflwr yr ydych ynddo? A feiddiech chi fyw ddiwrnod etto yntho ef? A feirech chi grechwen i nu a bod yn llawen yn y fath gyflwr? Pa beth. Ac heb wybod nad eller eich cippio i uffern mewn un awr. Diammau y parai i chwi ymadael a'ch cymdeithas a'ch belyntiau gynt, ac yr ymgysfyrir i at ffyrdd sancteiddrwydd, a chymmundeb y saint. Diammau y gyrrai hynny chi i lefain ar Dduw am galon newydd, ac i geisio cymmorth y rhai sydd gymmwys a'ch cyngori. Er mwyn yr eneidiau hynny sydd raid iddynt droi neu feirw, yr wyf si'n attolwg na naecwch mohonof, wneuthur o honoch yn orchwyl, iwch ddeall eich cyflwr eich hunain, ac adelladu ar sail safadwy, a gwybod yma neu acw, a droesoch ai nad do, ac na anturioch mo'ch eneidiau ar ddifrawch diddarbod.

Athr. 2. Addewid Duw yw, y caiff yr annuwiol

os troant, sef, os troant yn ddiffuant ac yn holl-

Mae'r Arglwydd yma yn cyhoedd gyfaddau mai na'r hyn y mae efe yn ymhoffi ynddo, bod i'r uwiol droi a byw. Mae'r nefoedd gwedi ei neuthur mor siccr i'r dychweledig, ac yw uffern annychweledig. *Trowch a byw fyddwch*, sydd onedd cyn siccred, a *Throwch neu meirw a fydd-*

id oedd Duw rwymedig i ddarparu ini Iachaw-nac i agoryd ini ddrws gobaith, nag i'n galw farhau a throi, pan oeddym ni unwaith wedi raffu ein hunain ymaith trwy bechod. Ond i' gwnaeth yn rhad i fawrhau ei drugaredd. aduriaid, ni chaiff neb o honoch achos i ddywe-fy mod i yn pregethu i chwianobaith. Ein *ffrwn* ni sydd i gynnyg Iechydwriaeth, Iech-iaeth ddiogel, ddifrif, ogoneddys, dragywydd-hawdwriaeth i bob un o honoch; i'r cardottyn f, yn gyftal ac i'r arglwydd mwyaf; i'r dihiraf noch, sef i'r meddwon, tyngwyr, bydolwyr, n, iê i ddirmygwyr a goganwyr ffordd sanc-lechawdwriaeth: fe a orchmynnir ini gan yr wydd ein Meistr, gynnyg i chwi bardwn am aint oll ac a basiodd, os gwnewch chwi be-ne o'r diwedd ond dychwelyd a byw. Fe orch-yrini attolygu ac ymbil arnoch am dderbyn y en-g a dychwelyd; ac i fynegu i chwi pa baratto-h gwnaethpwyd gan Grist; pa drugaredd sydd yn wna danoch; pa amynedd sy'n disgwyl wrthych; ch adau o garedigrwydd sydd gan Dduw tuag ec. Yn siccr mae gennym ni hefyd gennadw-igofaint ac Angau, ie a dwbl ddigofaint ac am: ond nid ein prif gennadwri yw'r un o ho-ydd. Mae'n rhaid ini fynegi i chwi y digofaint iau noch yn barod, a'r farwolaeth y ganwyd ni, am dorri deddf gweithredoedd: eithr nid ond dangos yr eisiau am drugaredd, a'ch ni bllio graa y Pryniawdwr. Ac nid ydym

ni yn mynegi i chwi ddim ond y gwir fydd yn rhaid i chwi ei wybod; canys pwyl a gais physygwrtaeth ond a wypo ei fod yn glaf i Nid yw ein gwaith ni yn dangos i chwi eich trueni, yn eich gwneuthur yn druenus; ond eich hymnid chwi allan y mae i ym gais am drugaredd. Yn Nuw y mae Trugaredd, ac y mae digonolrwydd yn yr lawn a roes Crist, mae'r addewid yn rhad, yn gyflawn, ac yn gyffredinol. Os gofynnwch pa le mae ein *commiffion* i i gynnyg fel hyn; ymhlith cant o leoedd o'r ysgrythur, myfi a'i dangosaf yn yr ychydig leoedd hyn. Yn gyntaf, chwi a'i gwelwch yma yn fy nhestyn a'r adnoddau sy'n canlyn; ac yn y xviii. o *Ezec*: mor eglur ac y galler i adrodd. A yn 2 *Cor.* v. 17, 18, 19, 20, 21. *Gwel.* Felly *Marc.* xvi. 15, 16. A *Luc.* xxiv. 46, 47. *gwel.* Ac *Act.* v. 30, 31. Ac xiii. 38, 39. *Gwel.* A rhag i chwi dybied fod Duw yn cynnyg hyn yma yn unig i'r Iuddewon, edrychwch *Gal.* vi. 15. A *Luc.* xiv. 17, 23, 24. *Gwel.*

Dyma lle gellwch chwi yn ddiennbyd ymddiried am eich eneidiau: canys cariad Duw yw ffynnon y cynnygiad hwn, *Joan* iii. 16. A gwaed Mâb Duw a'i pwrtasodd: Ffyddlondeb a gwirionedd Duw a ymrwymodd i wneuthur yr addewid yn dda: gwyrthiau a seliasant i fynu y gwirionedd o hono: Pregethwyr a anfonir trwy'r byd i'w gyhoeddi.

Diau, os mynnwch chwi goelio y byddwch gadwedig heb *Droedigaeth*, eich bod chwi yn coelio anwiredd: a phe pregethwn innau hynny i chwi, mi a bregethwn gelwydd. Nid credu i Dduw yw hyn, ond i'r cythraul ac i'ch calonau twyllodrus eich hunain. Mae gan Dduw ei addewid o *einioes*, a chan *Ddiabol* ei addewid o *einioes*. Addewid Duw yw, *Dychwelwch a byw fyddwch.* Addewid *Diabol* yw, chwi a gewch fyw pa un bynnag a wneloch chi ai peidio. Ac ysywaith, mae y rhan fwyaf o'r byd yn credu'r gair hwn o eiddo'r cythraul, oherp gair Duw. Yn yr un môd ac y daeth ein pechod a'n trueni i'r byd. Duw a ddywedodd

with

with ein rhieni cyntaf, os bywittewch, ebrot a fyddwch
feirw, a'r cythraul a'i gwrthettryb, gan ddywedyd,
ni byddwch feirw ddim: A'r wraig a goeliodd y
cythraul ollaen Duw. Felly ymae'r Arglwydd yr-
awr hon yn dywedyd, Trowch neu meirw fyddwch,
a'r cythraul sy'n dywedyd, Ni byddwch feirw ddim,
os gwnewch gymmaint a llofain ar Dduw am dru-
garedd ar y diwedd, a rho'i heidio weithrediau'r
pechod, pryd nas galloch moi gweithreda ddim yn hwy.
A dymma'r gair y mae'r byd yn ei garu. Oh yf-
gelderder anefgorol ! credu Diafol ollaen Duw.

Eithr os chwi a drowch a dyfod i ffordd truga-
redd, mae trugaredd yr Arglwydd yn barod i'ch
groesawi. Ymddiriedwch gan hynny yn Nuw am
iechydwrriaeth yn hŷf ac yn hyderus, canys efe a
ymrwymodd trwy ei air ar eich cadw chwi. Mae
ef yn oestadol yn barod i'ch derbyn. A llawnder y
gwirionedd ymma a ymddengus etto ymhellach yn
y ddwy athrawiaeth sy'n canlyn, at y rhai yr a
rhagof yn y man nefaf, cyn i'm wneuthur dim de-
nydd o hyn ymhellach.

Athr. 3. Mae Duw yn ymhoffi yn nhroedig-
aeth ac iechydwrriaeth dynion, ond nid yn eu mar-
wolaeth a'u damnedigaeth : gwell gantho droi o
honynt a byw, na myned rhagddynt a meirw. Am
resymmau y pwngchwn, mi a fyddaf byrr ynthynt, o
herwydd yr wyf yn tybied eich bod yn eu credu eisoes.

1. Fe eill grasufol naturiaeth Duw ar a gy-
hoeddir yn *Exod* : xxxiv. 6. ar xx. 6. ac yn aml
mewn llebedd eraill, eich sicrau chwi o hyn, nad
yw efe yn ymhoffi yn eich marwolaeth.

2. Pettau Duw yn ymhoffi yn eich marwolaeth
yn fwy nag yn eich troedigaeth a'ch bywyd, ni
buasai efe cyn fynyched yn ei air yn gorchymyn i
chwi droi. Mae ammodau'r efengyl yn profi'r pwng.

3. A'i gommissiwn yr hwn a roddes ef i weini-
ogion yr efengyl, fydd yn profi hyn yn helaeth.
A buasai Duw yn gwneuthur hyn, ac yn trefnu ei
ordinhadau er daioni i chwi, pe buasai efe yn ymhoffi
yn eich marwolaeth ? B

4. Fe brofir hefyd wrth drefn ei raglunieth ef. Ped f'asai gwell gan Dduw eich bod yn ddamnedig nag yn ddychweledig a chadwedig, ni buasei efe yn taro ymhlaid ei air trwy ei weithredoedd, ac yn eich denu atto ei hun trwy ei diriondeb beunyddiol, ac yn rhoddi i chwi holl drugareddau y bywyd hwn, y rhai ydynt foddion i'ch tywys i'chwi i edifeirwch. *Rbus.* ii. 4. a'ch dwyn cyn fynyched tan ei wialen, i beri i chwi bwylllo. Pe buasei hōff gantho dy ddamnedigaeth, pa mor hawfed y gallasei ef dy gael yn uffern er vstalm? Fynyched y gallasei efe cyn hyn dy gippio di ymaith ynghanol dy bechodau; a rhēg neu hŵ neu gelwydd yn dy enau, yn dy anwybodaeth a'th ffalster a'th anlladrwydd? Y pryd y buost di ddiweddaſ yn dy fedd-dod, neu yn gwaſwor ffyrdd Duw, hawfed y gallasei ef attal dy anadl, a'th sbreiddio mewn byd arall? Och leied peth fyddai i'r Hollalluog Arglwydd reoli tafod y cablwr mwyaf halogaidd, a rhwymo dwylaw yr erlidiwr mileiniaf, neu ostegu cynddaredd y chwerwas o' llynion, a gwneuthur iddynt wybod nad ydynt ond prysedach?

Pettau efe ond gŵgu arnat, ti a syrthit i'th fedd. Diau mai i edrych a ddychweli di o'r diwedd a byw, y disgwyliondd Duw cyhyd wrthyt.

5. Fe a brofir ymhellach trwy ddioddefiadau ei Fab, nad yw Duw yn ymhoſſi ym marwolaeth yr annuwiol. Bwriwch i chwi ei weled ef mor brysur yn pregethu ac yn eu hiachau hwynt, fel y cewch ef yn *Marc* iii. 21. Neu cyhyd yn ymprydio, megis ym *Math.* iv. Neu ar hyd y nŵs yn gweiddio a'r defnynnau gwaed yn dferu oddi wrtho yn lle chwys, megis *Luc.* xxii. 44. Neu yn goddef marwolaeth felddigidig ar y groes, ac yn tywallt allan ei enaid megis aberth tros ein pechodau ni; a dybiech chwi fod y rhai hyn yn arwyddion o un yn ymhyfrydu ym marwolaeth yr annuwiol?

6. Yn olaf, os hyn oll ni foddiona mohonoeth i'ch, cymmerwch ei air ef, yr hwn yn oreu a wya ei

ei feddwl ei hun, neu o'r hyn lleiaf bodlwrch o'i lw ef : eithr hyn sydd yn fy arwain at y *bedwaredd athrawiaeth*.

Athr. 4. Yr Arglwydd a sicrhaudd i ni trwy ei lw, nad yw efe yn ymhoſſi ym marwolaeth yr annuwiol, ond ar iddo droi a byw ; fel y gallai efe adael dyn heb eſgus yn y byd i ammau y gwirionedd o hynny.

Os meiddiwrch chwi ammau ei air, gobeithio na bydd i chwi ammau mo'i lw ef.

Megis ac y darfu i Grist yn ddiſtrif ddwys dyſtiolaethu na ddichon y di-adenhedledig a'r annychweledig fyned i mewn i deyrnas nefoedd, *Math. xviii. 3. Ioan iii. 3.* Felly y tyngodd Duw nad yw efe yn ymhoſſi yn eu marwolaeth hwynt, ond yn eu troedigaeth a'u bywyd. Ac megis y dywaid yr Apostol *Heb. vi. 13, 16, 17, 18.* *Oblegid na all ai dyngu i neb oedd fwy, modd efe, fel mai byw fi &c. Canys dynion yn wir sydd yn tyngu i un a f'o mwy ; a llw er siccrwydd sydd derfyn iddynt ar bob ymryson : yn yr hyn Duw, yn ewyllysio yn helaethach ddangos i eiddigion yr addewid ddianwadlwrch ei gyngber ef, a tyfryngodd trwy lw : fel trwy ddau beth dianwadl, yn yr rhai yr oedd yn amhoſibl i Dduw fod yn gelwyddog, y gallem ni gael cyffwr cryf, y rhai a ffoſſem i gymmeryd gafael yn y gobaith a ofodwyd o'n blaen ; yr hwn sydd gennym ni megis angor yr Enaid, yn ddinogel ac yn siccr.—*

Defnydd.

Yr wyf fi yn awr yn attolwg i ti yr hwn wyt bechadur annychweledig ar a wyt yn clywed y geiriau hyn, ar i ti fyfyrto ychydig ar yr athrawiaethad a grybwyllwyd o'r blaen ; a'th ystyried dy hun tros encyd, pwy yw yr hwn sydd yn ymhyfrydu yn dy bechod a'th ddannedigaeth ? Diammau nad Duw : efe o'i ran ei hun a dyngodd nad yw yn ymhoſſi yntho. Ac mi a wn nad rhyngu-bôdd iddo ef yr ydych chwithau yn ei fwriadau wrth hynny. Ni leſa i

chwi ddywedyd, eich bod yn yfed ac yn tyngu, ac yn
 ofgauluso dyledfwyddau sanctaidd, ac yn diffoddy
 cynhyrfaidau yr yspryd i ryngu bodd Duw; hynny
 bodd cymmaint a phe cablech chwi y Tywyfog, a
 thorri ei gyfreithiau, a chelfio ei ladd, a dywedyd
 wneuthur o honoch hyn all i rhyngu bodd iddo.
 Pwy gan hynny fydd yn ymhoifi yn eich pechod a'ch
 answolaeth? Nid oes neb ar fy'n dwyn delw Duw
 arno; am fod yn rhaid iddynt hwy fod o'r un medd-
 wlag ef. Fe a'i gwyr Duw nad yw ond pleſer
 bychan i'ch athrawon ffyddlon, eich gweled yn
 gwafanaethu eich gelyn marwol, ac ynfyd anturio
 eich cyflwr tragywyddol, a rhedeg yn wallgofus i
 namau uffern. Llauer gwaith y gorfydd arnom
 mewn gweddi ddirgel gwyno wrth Dduw a chaloni-
 nau trymion. Och Arglwydd, ni a lasarasom wrthyt
 yn dy enw, eithr ni wnaethant gyfrif o honom, mynegas-
 om iddynt yr hyn yr wyt ti yn ei beri i ni fynegi iddynt
 ychylch embydrwydd stat annychwaledig, ond ni chaeli-
 ant mohonom ni. Ni a fynegasom iddynt ddarfod i
 dylfodaethu, nad oes heddwch i'r annuwïol, Iſa. lvi.
 21. Eithr prin y coelia y gwaethaf o honynt oll eu bwl
 yn annuwïol. Rhai o honynt a ddywedant fod yn eu bryd
 edifarhau. Eithr maent fytb yr un ffunud: a rhai a
 ddywedant, iddynt edifarhau yn barod, pryd nad ydym
 etto gwedi dychwelyd oddiwrth eu pechodau. Arglwydd,
 bwn yw cyflwr ein cymydogion-truens; ac nis gallwn ni
 wrtho. Pebaem yn ersyn-arnynt trwy ddagrau, ni fed-
 rem moi hannog, a pha beth a allem ni ei wneuthur yn
 ychwaneg? Y rhai'n yw'r cwyhion a'r griddfannau
 y gorfydd ar lawer gweinidog truan eu gwneuthur.
 Ac a ydych chwi yn tybied fod gantho efe ddim
 pleſer yn hyn? Ai pleſer iddo efe eich gweled yn
 myned ymlaen mewn pechod, ac nad allo mo'ch
 attal? Eich gweled yn llawen, pryd nad ydych sic-
 cr o fod un awr allan o uffern!

Pwy gan hynny fydd yn ymhyfrydu yn eich pe-
 chod? Neb ond tri gelyn mawrion Duw.—yn 1.
 y cythraul yn ddiau fydd yn ymhyfrydu yn eich pe-
 chod

ehod a'ch marwolaeth ; canys hyn yw gwir ddiben ei holl brofedigaethau ef : o herwydd er mwyn hyn y mae efe yn gwylio nos a dydd : ni ellwch chiwi ryngu bodd iddo yn well na myned rhagoch yn y pechod.

2. Yr *annuwiol* hwythau a ymhyfrydant ynho, am ei fod yn cyttuno a'u naturiaeth hwynt.

3. Ond myfi a wn er hyn ei gyn, nad ydych yn bwriadu rhyngu bodd i'r *cythraul*, pan ydych yn rhyngu ei fodd ; eithr eich *cnawd* eich hun, y gelyn mwyaf a pheryglaf yr y'ch yn bwriadu rhyngubodd iddo. Y *cnawd* yw efe, yr hwn a fynnei ei daccu, a phorthi mwythau iddo mewn bwyd, diod a dillad, — a fynnai ei foddhau mewn mawl a bri gyda'r byd ; a'i foddhau mewn chwaryddiaeth, trythyllwch, a seguryd ; hwn yw'r Llyngc-lyn sy'n llyngcu'r cwbl. Hwn yw'r Duw yr ydych yn ei wasanaethu. *Phil. iii, 18.*

Eithr attolwg iwch' aros ychydig ac ystyriwch yn i. (Holiad) A ddylae eich *cnawd* gael ei fodloni oslaen eich gwneuthurwr ? A anfonlonwch chiwi yr Arglwydd, a'ch cyfeillion duwiol, i fodloni eich chwantau anifeiliaidd a'ch dymuniadau anianawl ? Ai nid yw Duw yn deilwng o fod yn rheolwr ar eich *cnawd* ? Oni chaiff efe ei reoli ef, ni cheidw eich mohono.

2. (Holiad) Mae eich *cnawd* yn fodlon i'ch pechod ; eithr a yw eich cydwybod fodlon ? Ond yw hi yn grwgnach o'ch mewn, ac yn dywedd i chiwi weithiau nad yw pob peth yn dda, ac nad yw'ch cyflwr mor ddiogel ac y dangoswch ei fod ? Ac oni ddylei eich heneidiau a'ch cydwybodau gael eu bodloni oslaen y *cnawd* llygredig yna ?

3. (Holiad) Eithr onid ydyw eich *cnawd* yn darparu hefyd i'w anfonlondeb ei hun ? Mae efe yn caru yr abwyd, neu'r *bair*, eithr a yw yn dda gantho y bâch ? Mae yn caru y ddiod gadarn y tameidiau melusion — y chwaryddiaeth a'i loddest ; eithr a yw efe yn caru *Mellidith Duw* ? A ydyw hoff gantho dan

dan gwynu sefyll gerbron ei frawdle ef, a chael ei farnu i dan trag'wyddol? A yw hoff gantho ei bocni byth bythoedd gyda'r cythreuliaid? Cymmerwch y cwbl ynghyd, canys nid oes gwahanu rhwng pechod ac uffern, ond yn unig trwy ffydd a chywir ddychweliad. Os cedwch chwi y naill, mae'n rhaid i chwi gael y llall. Hawyr, fe ddylid ystyried y cwestiwnau hyn gan bob dyn ac fydd yn credu fod gantho Enaid i'w gadw neu i'w golli, cyn i chwi fyned ddim pellach.

Athr. 5. Mae Duw mor daer am droedigaeth pechaduried, ai fod ef yn dygn ddyblu ei eirchion a'i gynghorion, *Trowch chwi, trowch chwi, pabam y byddwch feirw!*

Yr Athrawiaeth hon yw'r cymhwyliad o'r hon o'r blaen; megis defnydd o gynghor; ac yn ôl hynny y trinaf hi. A oes un pechadur annychweledig a'r sy'n clywed y dyga eiriau hyn o'r eiddo Duw? A synnech chwi wybod ewyllys Duw? Och! Hyn yw ei ewyllys ef, ar i chwi droi yn ebrwydd. Clywch gan hynny chwi oll ar sy'n byw yn ôl y cnawd: yr Arglwydd, yr hwn a roddes iti dy ariadl a'th fod, a anfonodd attat gennadwri o'r nesoedd; a hon yw ei gennadwri ef, *Dychwelwch, dychwelwch, pabam y byddwch feirw!* Yr hwn fydd gantho glustiau i wrando, gwrandawed. A gaiff llaferydd y mawrhydi trag'wyddol ei esgeuluso? Pettau efe ond taranu yn ofnadwy, tydi a arswydit. Ah! Mae y llais ymma yn perthyn yn nês iti. Pettau efe yn dywedyd wrthyt, *ti a fyddi marw foru*, ni chymmerit mo hynny mewn ysgafnder. *Ah! Ond mae'r gair hwn yn perthyn i'th fywyd neu i'th farwolaeth dragywyddol.* Mae efe yn gorchymmyn hefyd, *fel pe dywedafei wrthyt, yr wyf si yn gorchymmyn iti, ar yr yfadd-dod fydd ddyledus arnat imi dy greawdwr a'th Bryniawdwr, a'r iti ymwrthod â'r cnawd, y byd, a'r cythraul, a dychwelyd attaf si fel y gellych fyw.*

Pa beth weithian a wnewch chwi bechaduriaid? Pa beth fydd yn eich bryd? A drowch chwi ai peidio?

dio? Na chloffwch ymhellach rhwng dau feddwl. Os yr *Arglwydd* sydd *Dduw*, canlynwch ef: os eich cnawd sydd *Dduw*, yna gwafanaethwch ef etto. Os yw'r nefoedd yn well na'r ddaear a'r difyrwch cnawdol, deuwch ymaith gan hynny a cheisiwch *wlad well*, a thrysorwch i'wch' drysor lle nid oes na rhwyd na gwyfyn yn llygru, ac nad eill lladron gloddio trwodd a lledratta; a deffrowch ar y diwedd, a'ch holl allu, i geisio y *deyrnas ddi-figl.* *Heb. xii. 28.* Ystyriwch yn i. Pa barattôad a wnaeth *Trugaredd i'ch Fecydwriaeth*? A pha dofturi yw bod neb yn ddamnedig gwedi hyn i gyd. Bechaduriaid, seorchymynir ini wneuthur y gennadwri hon attoch chwi oll, megis oddiwrth yr *Arglwydd*, *Deuwch*, canys y mae pob peth yn barod. *Luc. xiv. 17.* A ydych chi pob peth yr barod? A chwithau yn ambarod? Mae *Dduw* yn barod i'ch croesawi, ac i faddeu i chwi gymmaint ac a wnaethoch i'w erbyn, os gwnewch chwi ond dyfod, er cyd y pechafoch. Eri chwi fod yn afradlon, a rhedeg ymaith oddiwrth *Dduw*, ac aros cyhyd, mae efe yn barod i'ch cyfarfod, a'ch cofleidio yn ei freichiau, a llawenychu yn eich dychweliad, os gwnewch chwi ond troi. Oh na bydd dai dy lygaid, a'th galon wedi ei hagoryd i wybod decced cynnyg a wneir iti yn awr, a llawened cennadwri gyda pha un yr ydys yn dy wahodd—y mae pob peth yn barod.

2. Ystyria pa wahoddion a gefaist i droi a byw. Y pen gwahoddwr yw *Dduw* ei hun. Yr hwn sydd yn llywodraethu'r nefoedd a'r ddaear, sydd yn gorchymyn iti droi, a throi yn ebrwydd heb oedi: mae efe yn gorchymyn i'r haul redeg ei yrsa, a chysodi arnat bob bofeu; ac er iddo fod yn greadur morogoneddus, allawer gwaith mwy na'r holl ddaear, er hynny mae yn ufuddhau iddo, ac heb ballu munnudyn o'i amser gosodedig. Mae efe yn gorchymyn i holl blanedau a fer y nefoedd, hwythau yn ufuddhau. Mae efe yn gorchymyn i'r môr lenwi a threio, ac i'r holl greadigaeth gadw ei drefn, a'r

a'r cwbl a ufuddhant iddo. Angylion nef a ufuddhant iddo, *Heb. i. 14.* Ac er hyn os gorchymmy'n efe ond i bechadur droi, nid ufuddhâ efe iddo. Efe yn unig sydd yn ei dybied ei hun yn ddoethach na Duw. Efe a ymgyudyna ac a ymddadleu ddadl y pechod, ac ni arbed. Os yr Arglwydd Hollalluog a adrodd y gair, y nefoedd ac oll sydd ynddi a ufuddhant iddo. Eithr pettau ond galw ar feddwyn allan o'r dafarn, nid ufuddheiff efe: neu os geilw efe bechadur bydol, cnawdol, i' ymwadu ac ef ei hun, ac i farweiddio y cnawd, ac i ofod bi galon a'r otifeddiaeth well, nid ufuddhaiff efe. Pettau gen-nyt ddim bywyd a theimlad ysbrydol o'r h rawn, ti a adnabyddit y llais, ac a ddyweu't, *Oh dymma alwad fynhad, pa fodd y chywafar fynghalon anufuddhau!* Me-gis y gwelwch fel hyn pwy yw'r hwn sydd yn eich galw, ac y dylai hynny eich annog i wrando ar ei alwad a throï: felly ystyriwch hefyd, trwy ba offe-rynnau, a mynyched a difrifed y mae yn gwneuthur hyn.

1. Mae gan bob dalen o lyfr bendigedig Duw (fel pettau) llais, ac y mae yn galw o hyd arnat, trô a bydd fyw, trô, neu di a fyddi marw. Pa fodd y medri di ei agoryd, a darllain dalen, neu wrando pennod, a bod heb ddeall fod Duw yn peri iti droi?

2. Hyn yw llais pob Pregeth yr ydwy't yn ei chlywed.

3. Hyn yw llais aml gynnwrf yr ysbryd, yr hwn sydd yn llefaru y geiriau hyn yn ddirgel drostynt drachefn, ac yn dirio arnat am droi.

4. Mae'n debygol fod hyn weithiau yn llais dy gyd-wybed dy hun. Onid yw yn eglur iti weithiah nad yw pob peth yn dda gyda thi? Ac onid yw dy gyd-wybed yn mynegi iti, mai rhaid iti fod yn ddy'n newydd, ac yn mynych alw arnat am droi.

5. Llais graffuflawn esamplau y duwiol yw hyn. Pan gasfyddech hwynt yn byw bywyd nefol, ac yn ffoi rhag y pechod yr wyt ti yn ei hoffi, mae hyn yn galw arnat i droi.

6. Llais boll weithredoedd Duw yw; canys hwy-

thau

thau ydynt Lyfrau Duw, yn dysgu iti y wera hon, trwy ddangos iti ei sawredd, a'i ddoethineb, a'i ddaioni ef. *Gwel Psal. xix. 12. Pob amfer y mae'r Haul yn cyfodi arnat, y mae yn dyfal alw arnat; i droi; megis pe dywedai, I ba beth yr wyf fi yn ymdeithio ac yn amgylchu y byd o'i blegyd, ond i fynegi i i ddynion ogoniant eu gwneuthurwr, ac i'w galena i wneuthur ei waith ef.*

7. *Hyn yw Llais pob trugaredd ar fy ar dy bethu, pe medrit ond eu clywed a'i deall, maent oll yn llefain arnat, dychwel.* I ba ddiben y mae'r ddacar yn dy gynnal, ond i gasio ac i wafanaethu yr Arglwydd? Paham y mae hi yn cyfrannu i ti ei ffurwythau, ond i'w wafanaethu ef? Paham y mae'r holl greaduriaid yn dy wafanaethu di a'i llafur, ac a'i heinioes, ond fel y gellietithau wafanaethu eu Harglwydd hwy a thithau? Paham y dyru efe i ti amser, ac iechyd, a nerth, ond i'w wafanaethu ef? Paham y mae gynnyd fwyd a diod a dillad, ond i'w wafanaethu ef? A ddarfu i tierioed weddio arno ef mewn cyfyngder am gymmorth; ac oni ddeallait di y pryd hynny mai dy ran di oedd troi, a'i wafanaethu ef o gwardai efe dydi?

8. *Heblaw hyn, Llais pob cystudd yw i alw arnat frystio a throï.* Mae clefyd a gôfid yn llefain am droi: ac y mae tlodi a cholled am gysylllon, a phob blagurun o wialen cerydd hefyd yn llefain, am i droi: ac etto ni wrandewi di ar y galwad.

Gosod weithian yr holl bethau hyn ynghyd, a gwel beth a ddylei ddigwydd o bonnynt. Ysgatfydd hon yw y flwyddyn ddiweddaf; ysgatfydd y dydd diweddaf-oni throï, yr wyt yn deym marw colledig. Pettau dy lygaidd ond yn agoryd i ganfod, pa le yr wyt yn sefyll, sef ar ymyl uffern, ac i ganfod pa lawl mîl sydd yno yn barod ar na throiant, ti a ganfyddit ei bod hi yn bryd i ti edrych yn dy gylch.

Yr Arglwydd sydd yn gweled i ba le yr wyt ti yn myned yn well na thydi dy hun, hynny a wnaiddo ef alw ar dy ôl, *Dychwel dychwel; efe a fyrr beth*

beth a ddaw o honor, oni ddychweli : mae ef yn meddwl yntho ei hun, *Oh! oni ddychwel y pechadur tlawd bwn, efe a'i teist ei hun i boenau didrangcedig* o herwydd paham y mae ef yn galw ar dy ol di, *Dychwel, dychwel.* O bechaduriaid ! Pe gwyddech chwi y filfed ran o'r peryglon sy agos attoch, a'r trueni yr ydych yn rhedeg iddo, yn gyftal ac y gwyr Duw, ni byddai raid i ni mwyach alw ar eich ol i ddychwelyd.

Athr. 6. Mae yr Arglwydd yn ymostwng i ymresymmu'r matter â phechaduriaid annychweledig, ac i ofyn iddynt, paham y byddant feirw ?

Ymresymmiad chwith yw, yn gyftal o ran y ddadl, a'r ymresymwyr.

1. Y ddadl neu'r cwestiwn a adroddir i ymresymmu yn ei gylch yw. *Paham y damnia'r annuwiol dynt eu hunain ? Neu, paham y byddant feirw yn bysach na dychwelyd ?* A oes ganthynt un rheswm digonol am wneuthur felly ?

2. Yr ymrhesymwyr ydynt, *Duw a Dyn :* y Duw tra sanctaidd, a phechaduriaid annuwiol annychweledig.

1. Onid yw yn beth rhyfedd, yr hyn y tebygir fod Duw yn ei rhagfwrw yn hyn o fann y byddai un dyn yn ewyllysio marw a bod yn ddamnedig ? Ie, y byddai hyn yn gyflwr yr holl rai annuwiol, hynny yw, y rhan fwyaf o'r byd ! Eithr chwi a ddywedwch, ni ell hyn mor bod ; *canyr natturiaeth a chwinnych ei chadwedigaeth a'i dedurddwch ei hun ; ac y mae'r annuwiol mwy arnynt eu hunain nag y mae eraill, ac nid dim llai : ac am hynny pa fodd y dichon neb fynnu bod yn ddamnedig ?* I'r hyn yr atebaf.

1. Y siccer wirionedd yw, na ddichon neb ewyllysio dim drwg megis drwg, ond yn unig megis ac y mae ganddo fath ar rith o ddaioni : llai o lawer y dichon neb ewyllysio ei boenydio yn dragywydd. Trueni megis y cyfryw, sef fel y mae yn drueni, ni chwennychis gan neb.

2. Ond etto er hynny ei gyd, mae yn ddigon gwir

gwir yr hyn y mae Duw yn ei ddysgu i ni ymma ;
 Mai yr achos pabam y mae yr annuwiol yn meirw ac yn
 bod yn ddamnedig yw, a herwydd hwy a fynnant feirw
 a bod yn ddamnedig.—A hyn sydd wir mewn amryw
 foddion.

(1.) O herwydd hwy a gerddant y ffordd sy'n ar-
 wain i uffern, er i Dduw a dyn ddywedyd wrthynt, i
 ba le y mae bi yn myned, a pha le y mae ei diwedd; ac
 er i Dduw dystiolaethu cyn fynyched yn ei air, os
 ânt rhagddynt yn y ffordd honno, y byddant ddam-
 nedig, ac na byddant gadwedig oddi eithr iddynt
 ddychwelyd. *Eesai. xlviii. 22. gwel. Eesai. lix. 8. gwel.*

Mae ganthynt air a llw y Duw byw am dano,
 oni ddychwelant, nad ânt i mewn i'w orphwysfa ef.
Heb. iii. 11. Ac etto annuwiol ydynt, ac annu-
 wiol fyddant, dywedod Duw a dyn a fynnon, a
 ol ydynt, a chnawdol fyddant; bydol ydyn, a chnaw-
 dol fyddant, er i Dduw ddywedyd wrthynt fod
 y byd yn elyniaeth i, Dduw; a os car neb y byd (yn
 y mesur hwnnw) nid yw cariad y Tad ynddo ef: *Iag.*
iv. 4. i Ioan ii. 15. Ac felly yn ddigwyddad
 mae y dynion hyn yn mynnu bod yn ddamnedig,
 er nad ydynt ar uniawn gyrch: maent hwy yn e-
 wyllysio y ffordd i uffern, ac yn caru y siccr achos
 o'u poendod, er nad ydynt foddlon i uffern ei hun,
 nag yn caru'r poen fy raid iddynt ei goddef.

Bechaduriaid, onid dymma wirionedd eich eys-
 lwr? Ni fynnwch chwi mor hosgi yn uffern, eithr
 chwi a gynheuwch y tân trwy eich pechod, ac a ch-
 bwriwch eich hunain iddo: ni fynnech chwi mo ch
 poenydio yn dragywydd gyda chythreuliaid; eithr
 chwi a wnewch yr hyn a ddwg hynny i ben yn ddi-
 ammau, er a allo dim a ddyweder i'r gwrthwyneb.
 O'r un ffunud yw a phe dywedech, *myfi a ysfaf wen-*
wyn, ond er hynny ni fynnwn i mor marw. Mi am-
bwriaf fy hun bendramwnwgl o ben y clôchdy, ond er
hynny ni loddaf fi mo honaf fy hun; mi a frathaf y gyllell
hon yn fy ngeirion, ond ni ddygaf fi mo'm haedl er hynny;
mi a reddaf y tân ymma yn nbo fy nhŷ, ond er hynny ni
fynnai

fyniai mo'i losgi. Felly yn uniawn y mae gyda dynion annuwiol; hwy a fyddant annuwiol, ac a fyddant byw yn ol y cnawd a'r byd, ac etto ni fyniant hwy gael mo'i damnio.

2. Ymhellach, ni arfer yr annuwiol mo'r meddion hynny, heb ba rai nid oes gobaith o'u Iechydwrïaeth. Y sawl ni fwyttu a eill cystal ddywedyd yn groyw, na fyn efe mor byw, oddi eithr medru o hono ef ddywedyd pa fodd i fyw heb fwyd. Y sawl ni cherddo ei sfordd, a eill yn groyw ddywedyd cystal ac na fyn efe ddyfod i ben ei siwrnau.

3. Ie. nid hyn yw'r cwbl, ond y mae yr annuwiol yn anfedlon i'w iechydwrïaeth eu hunain. Er iddynt hwy allael chwennych rhyw beth y maent yn alw ar oes y nefoedd; er hynny y nefoedd ei hunan; a'i yfyrddwng wir naturiaeth y dedwyddwch, nid ydychwennych; ie y mae eu calonau yn llwyt i'w heb iddo. Cyflwr o berffaith Sancteiddrwydd, ac o gyfannedd gariad, ac o fofiant i Dduw yw'r nefoedd. Ac nid oes gan yr annuwiol galon i hyn. Mae llawenydd y nef o naturiaeth mor bŵr ac mor ysbrydol, na ddigon calon yr annuwiol mo'i wir chwennych.

Felly chwi welwch ar ba sail y mae Duw yn rhagfwrw, fod yr annuwiol yn fodlon i'w dinystru eu hunain: ni threant, er bod yn rhaid iddynt droi, neu fwrw. Ac megis ac y mae'r ddadl yn achos o ryfeddod felly belyd yn 2. Y mae yr ymresymwyr, sef y byddai i Dduw ymostwng cyn iseled ac i ddadlau y y cwyn a Dyn fel hyn; ac y byddai dyn mor ddall, ac mor gyndyn ryfedd, a bod yn rhaid wrth hyn oll mewn matter mor eglur; ie ac i wrthnebu hyn oll, pan yw ei iechydwrïaeth ei hunan yn sefyll ar y diben o hynny. Nid rhyfedd os hwy ni wrandawant arnom ni fydd ddynion, pryd na wrandawant ar yr Arglwydd ei hun, fel y dywaid Duw, *Ezec. lii. 7.* Pan anfonodd ef y Prophwyd at yr Israeliaid. *Gael.*

(25)
Defnydd.

Edrychwch bechaduriaid am eich rhesymau goreu a chadarnaf, os mynnwch chwi wneuthur eich ffordd yn dda; chwi a welwch pwy sydd weithian i chwi ymddrin ag ef. Pa beth a ddywedi, tydi y dyn anianawl annychweledig, a feiddi di anturio ymddadleu â Duw? A wyt ti'n barod i roddi dy enw i mewn? Mae Duw yn gofyn iti, paham y byddi farw? A wyt ti gwedi dy arfogi ag arteb digonol? A gymmeri di arnat brofi fod Duw yn cam-gymeryd, ac mai tydi sydd ar yr iawn? Oh pa anturiaeth yw hon! Mae efe yn galw arnat i ddychwelyd, a thi-thau nis gwnei. Mae efe yn erchi i chwi wneuthur hyn yn ebrwydd, sef y dwthwn hwn, tra gelywir hi heddiw; a chwithau a oedwch, ac a dyblwch ei bod hi yn abl dda yr amser yn ôl hyn. Mae efe yn dywedyd, bod yn rhaid iddo fod yn gyfnewidiad cyfan, sef, *calon newydd, ac yspryd newydd*. Exec. xxxvi. 26. a bod yn rhaid i chwithau fod yn sanctaidd, ac yn greaduriaid newydd, a chwedi eich ail eni; a chwithau a dybiwch mai llai a wasanaethau'r tro, ac mai digon yw clyttio yr hên ddyn, heb fyned yn newydd. Pwy sydd yn awr ar yr iawn, ai Duw ai chwydchwi? Mae Duw yn galw arnoch i droi a byw bywyd sanctaidd, ac ni fynnwch; wrth eich bucheddau anufudd yr ymddengus na fynnwch chwi.

Ystyriwch yr hyn y mae'r Arglwydd yn ei ofyn, *Dychwelwch, dychwelwch, paham y byddwch feirw?* Ydyw angau trag'wyddol yn beth i'w chwennych? Ydych chi yn caru uffern? Pa rheswm sydd genych am eich difetha o'ch gwirfodd? Os tybiwch fod yn beth rhesymol i chwi bechu, oni ddylech gofio mai *cyflog pechod yw marwolaeth*? Rhuf. vi. 23. Chwi a ddylech nid yn unig ymofyn a ydych chi yn caru y neidr, ond a ydych chi yn caru y colyn? Ni ddichon dim fod, a dafio ei ystyried i'ch esgusodi, am esgeuluso eich iechydwrïaeth eich hunan.

Canys ein Achubwr a ddywaid, *pa lesad i Ddyn, os ennill yr boll fyd, a phelli ei Enaid ei hun?* Marc xiii. 36. Attolwg i chwi yn awr gadewch i'r gair hwn ddyfod yn nês at eich calonnau.

Minnau a âf rhagof at y Seithfed Athr.

7. Oni ddychwel dynion wedi hyn oll, nid o ran Duw y maent yn ddamnedig, ond o'u rhan eu hunain, sef, oblegid eu cyndynrwydd eu hunain: mewn y maent, oblegid hwy a fynnant feirw, hynny yw, oblegid na fynnant ddychwelyd.

Os mynnwch ehwi fyned i uffern pa help sydd: Mae Duw yn hyn o fan yn ei glirio eu hun oddi wrth eich gwaed: ni chaiff ef sefyll arno ef, os byddwch chwi golledig. Gweinidog esgeulus a eill ei dynnu ef arno ei hun; a'r sawl ydynt yn eich refnogi mewn pechod, neu heb eich rhwystro a allant ei dynnu ef arnynt hwythau; eithr bydded siccr gannych, na chaiff ef sefyll ar Dduw.— Yr Arglwydd a ddywaid am ei winllan anfuddiol *Esa. v. 1, 2, 3, 4.* Gwel. Gosodwyd einioes ger eich bronau; llawenydd y nef a ddatguddiwyd i chwi yn yr Efyngyl; y siccrwydd o honynt a eglurwyd; y siccrwydd o beenau trag'wyddol y rhai ddamnedig a fynegwyd i chwi: oni fynnech chwi gael golwg at y nesoedd ac uffern, pa beth yn ychwaneg a ddymunech? Crist a osodwyd gerbron eich llygaid megis wedi ei groeshoelio, *Gal. iii. 1.* Mynegwyd i chwi gan waith nad ydych ond dynion colledig nes eich dyfod i mewn atto ef. Cyn fynyched a hynny y mynegwyd i chwi am ddrwg pechod, am wagedd y byd, a'r holl feluswedd a'r golud a ddichon ef o'u hannu; am fyrdra ac ansicrwydd eich einioes; a ddatguddio barhad llawenydd, neu benyd y bywyd a ddwydd. Hyn oll ac ychwaneg na hyn a fynegwyd i chwi, ac a fynegwyd i chwi drachefn, ie nes i chwi sino yn ei glywed, ac nes medru o honoch wneuthur *Gal. ii. 20* cyfrif o hono o herwydd i chwi ei glywed ef cyn fynyched. Tebyg ydych i gŵr gôl a hwn a ddygwyd i'rth ymg'nefindra i gyfngu tan

fan fŵn y morthwylion, a'r pryd y bo'r gwreichion yn tascu o amgylch ei glustiau. Ac er na ddarfu i hyn oll mo'ch troi, yr ydych chiwi etto yn fyw, ac a allasech gael trugaredd hyd y dydd heddyw, ped fasai gennych galonnau i'w dderbyn. Ac yn awr gadewch i reswm ei hun fod yn farnwr, ai o ran Duw yntau o'ch rhan eich hunain y mae, os byddwch chiwi gwedi hyn ei gyd yn annychweledig a damnedig ? Os byddwch feirw yn awr, hynny fydd o'blegid chiwi a fynnech feirw. Pa ddymuniadau o'ch hawddfyd a adroddodd yr Arglwydd yn ei sanctaidd air ? A pha docturi y safodd efe gerllaw i chiwi gan ddywedyd, *Ob na wrandawsei fy mhabl arnaf, na rhodiafei Israel yn fy ffyrdd. Psal. lxxxii. 13. Ob na baeni ddoethion, na ddeallent hyn, nad ystyrient eu diwedd ? Deut. xxxii. 29.*

Ond chiwi a garafoch y byd a'ch cnawd uwch ei law ef, ac am hynny ni wrandawech ef.

Nid rhyfedd gan hynny oedd iddo eich gallu ynghyndynrwydd eich calon, a'ch myned yn ol eich cyngar eich hunain. Efe a ymlostyngodd i ymresymu i chiwi, ac i ofyn i chiwi, *Pa unwireda a garafoch chiwi ynof fi gan i chiwi ymbellthau oddi wrthys, a rhodia ar ol oferedd, a myned yn ofer ?*

Mae efe yn llefain allan fel ped fai ar y creaduriaid mudson i wrando ar y cŵyn sydd ganddo yn eich herbyn, *Mica. vi. 2, 3, 4, 6. gwel. Esay. i. 2, 3, 4. Deut. xxxii. 6.* Pan ganfu ef eich bod chiwi yn ei wrthod ef yn adychos, ac yn troi ymaith oddiwrth eich Harglwydd a'ch bywyd, i gollid ar ol ũs, a mân-blu y byd, efe a ddarfu i chiwi eich floledd, ac a'ch galwodd i'w gwaith mwy buddiol. *Gwel Esay. lv. 11, 12, 13. ac Esay. i. 16, 17, 18.*

A phan na wrandewch, pa achwynion y goledafoch ef arnynt, gan haeru y peth atnech chiwi mai eich gwrthnygrwydd a'ch pengaledrwydd yd oedd, *Jer. iii. 12, 13. gwel. Llauer gwaith cyhoeddodd Crist i chiwi y rhad wahoddiad hwn-*

nw, Dat. xxii. 17. yr hwn sydd a fyched arno deued, a'r hwn sydd yn ewyllysio, cymmired ddustr y bywyd yn rhâd.

Eithr chwi a berweh iddo ef gwyno yn ôl yr holl gynnygion hyn, ni ddeuant attaf fi, fel y caffont fywyd. *Ioan v. 40.* Efe a'ch gwahoddodd i wledda gyd âg ef yn nheyrnas ei ras, a chwithau oeddych a'ch esgusodion gennych oddi wrth eich tiroedd, a'ch anifeiliaid, a'ch gorchwylion bydol, a phan na fynnech ddyfod, dywedafoch nas galloch, ac a'i hannogafoch yntau i roddi ei fryd na chaech chwi byth *brofi o'i swpper ef. Luc xiv. 15 hyd y 25.*

Ac o herwydd pwy yn awr y mae'r peth ond o'ch herwydd chwi eich hunain? A pheth a fedrwech chwi ddywedyd yw'r achos pennaf o'ch damnedigaeth, ond eich ewyllys-fryd eich hunain? Chwi fynnech eich damnio. Yr holl fatter a eglurwyd gan Grifft ei hun, *Diar. i. 20.* hyd y diwedd. Gwel yr holl destyn—am ei fod mor gyflawn yn dangos yr achos o ddinystr yr annuwiol.

Nid yw'r peth o herwydd na ddysgai Duw hwynt, ond o herwydd na fynnent hwy mo'i dysgu. Nid yw'r peth o herwydd na's galwai Duw hwynt, ond o herwydd na ddychwelent hwy wrth ei gerydd ef. Eu gwrthnysigrwydd sydd yn eu difetha.

Wele fyrs, bellach nyni a ddaethom o hyd i dultfawr-fradwr a llofrudd eneidiau, sef dynion eu hunain, eu hewyllys eu hunain : beth sydd etto yn ôl i chwi i'w wneuthur ond rhoddi barn yn ôl y dystiolaeth, a chyfaddef yr anwiredd mawr hwn o flaen yr Arglwydd, ac ymddarostwng o'i blegyd. A gwelwch mai'r gelyn mwyaf i ddyn ydyw efe ei hun; ac mai y farnedigaeth fwyaf, ar a ddichon ddigwydd iddo ef yn y byd hwn, yw ei adael ef iddo ei hun, ac mai'r gwaith mwyaf sydd gan râs i'w wneuthur yw ein gwaredu ni rhagom ein hunain; ac mai yn eu herbyn eu hunain y dylai fod yr achwynion mwyaf gan ddynion.

Weithian

Weithian, er nas gallaf obeithio cystal o bawb, mi a sobierthaf fod rhai o honoch, erbyn hyn yn bwriadu troi a byw: a'ch bod yn barod i ofyn i mi fel y gosynodd yr Iuddewon i Pedr, *Act. ii. 37.* pan ddwyf-bigwyd hwy yn eu calonnau, ac y dywedasant, *Ha-wyr frodyr, beth a wnawn ni? Pa fodd y gallwn ni fod yn wir ddychweledig? Yr ydym ni yn cwyllyso pettaem ni ond gwybod ein dyledswydd: Na atto Duw i ni dderwis distryw, trwy wrthod troi fel y gwnaethom hyd yn hyn.*

Os y rhai hyn yw amcanion a bwriadau eich calonnau, mi a ddywedaf am danoch megis y dywed-oedd Duw am bobl oedd yn addo'n ddeg, *Deut. v. 28, 29.* *Da y dywedasant yr hyn oll a ddywedasant: Oh na byddei y cyfryw galon ynddynt i'm hofni i, ac i gadw fy holl orchymynion, bob amser! Da yw eich bwriadau: Oh na byddei galon ynoch i gyflawni y bwriadau hyn! A than obaith o hyn, myfi a'ch hyfforddian yn llawen, beth i'w wneuthur, a hynny yn ffrwythol y galloch yn haws ei gosio, i'w ymarfer.*

Yr Hyfforddiad 1.

Os mynnwch chwi fod yn ddychweledig ac yn gadwedig, gwnewch eich goreu ar ddeall angenrheidi-rwydd a gwir naturiaeth dychweliad: oddi wrth ba beth, ac at ba beth, a thrwy ba beth y mae'n rhaid i chi ddychwelyd.

(1.) *Oddi wrth pa beth?* Mewn un gair, oddi wrth eich Hunan-gnawdol, yr hwn yw diben yr holl rai annychweledig; oddi wrth y cnawd, yr hwn y fynnei ei foddhau o flaen Duw, ac a fynnei y oestadol eich deni i hynny: oddi wrth y byd yr hwn yw'r abwyd; ac oddi wrth y Cythraul yr hwn yw twyllwr yr eneidiau.

(2.) Yn y lle nefaf, rhaid i chi wneud, at ba beth y mae yn rhaid i chi ddychwelyd; a hynny yw, *At Dduw*, megis eich diben; at *Grist* megis y ffordd at y Tâd: at *sanctïaeth* megis y ffordd ofodedig i chi gan Grist: ac felly at yr arferiad o holl gygnorthwyon a moduron gŵa, a gan-

niatteir ac a orchymmynir i chwi gan yr Arglwydd.
 (3.) Yn olaf, rhaid i chwi wybod trwy ba beth
 y mae'n rhaid i chwi ddychwelyd. Hynny befyd yw,
 trwy Grist megis yr unig Brynwr a'r Eirialwr; a
 thrwy yr Ysbryd Glân megis y Sancteiddwr; a thrwy
 y gair megis offeryn yr ysbryd; a thrwy ffydd ac ed-
 feirwch megis y moddion a'r dyledswyddau a'ch rhan
 chwithbau i'w cyflawni. Hyn oll fydd angenrhaid.

Hyfforddiad yr 2.

Os mynnwch fod yn ddychweledig a chadwedig,
 byddwch yn faith mewn dirgel a difrifol-ysfyriaeth.
 Anystyriaeth sy'n anafu'r byd.

Hyfforddiad y 3.

Byddwch yn gwrandao gair Duw yn ddiwyd ac yn
 ffynych, yr hwn yw'r moddion cyffredinol o droedi-
 gaeib dynion. Darllenwch yr ysgrythur, neu gwran-
 dewch ar ei darllen hi. Dyfal wrandewch ar gy-
 fbeddus bregethiad y gair. Megis ac y llewyrcha
 yw y byd trwy'r haul, ac nid trwyddo ei hun yn
 hebdo ef; felly y dychwel efe ac y ceidw
 iddion trwy ei weinidogion, y rhai ydynt oleu-
 adu y byd. *Act. xxvi. 17, 18. Mat. v. 14.*
 Parhadwstyingodd efe *Paul* yn rhyfeddol, y mae yn
 ei anfon at *Ananias*, *Act. ix. 10.* A phan anfon-
 odd ef *Angel* at *Cornelius*, nid yw hynny oad
 eichi iddo anfon am *Pedr*, yr hwn a synegei iddo
 beth oedd iddo i'w gredu a'i wneuthur. *Act. x. 5, 6.*

Hyfforddiad y 4.

Cyrrhwch at Dauw meewn ystod wastadol o ddi-
 rifol weddio: Addefwch, a galerwch am eich buch-
 eddau gynt, ac ymbiliwch am ei ras ef i'ch goleu
 a'ch troi.

Hyfforddiad y 5.

Rhoddwch heibio eich pechodau hynod a gwyll-
 ffyn ysbwydd: sef wch, ac nad ewch ddim pellach
 ffydd honnq. Os eich hên bechodau a wnewch
 chwi eilwaith, pa fendith a ellwch chwi ddi'gwyl
 y moddion i'ch troi.

Hyfforddiad y 6.

Newidiwch

Neuiddiwch eich cymdeithias ar frifi, os yw bosibl, os drwg a fu hi byd yn hyn : nid trwy ymwrthod a'ch perthynafau angenrheidiol, ond a'ch cymdeithion pechadurus afieidiol : Ac ymgysylltwch â'r rhai sydd yn ofni yr Arglwydd, ac ymosynwch â hwynt am y ffordd i'r nefoedd. Aet. ix. 19, 26. Psal. xxvi. 4, 5.

Hyfforddiad y 7.

Rhodddiwch eich hunain i'r Arglwydd Iesu, megis Physygwr eich eneidiau, fel y pardysio efe chwi trwy ei waed, ac i'ch sancteiddio trwy ei ysbryd, trwy ei air, a'i weinidogion, y rhai ydynt offeryonau, yr ysbryd. Efe yw y ffordd, y gwirionedd a'r bywyd, nid oes mor dyfod at y Tâd ond trwyddo ef. Ioan. xiv 6. Aet. iv. 12.

Hyfforddiad y 8.

Os ydych mewn gwirionedd ar feder troi a byw, gwnewch hynny yn ebrwydd, *hab qedi*. Onid ydych chwi yn ewyllysgar heddyw, nid ydych ddim yn ewyllysio mo'i wneuthur. Cofwch eich bod hyd y pryd hyn yn eich gwaed, tan euogrwydd llawer mîl o bechodau, a than ddigofaint Duw, a'ch bod yn sefyll ar ymyl uffern, ac nad oes ond megis *Gam rhyngoch ac angau*.

Hyfforddiad y 9.

Os mynnwch chwi ddychbwelyd a byw, gwnewch hynny yn hollawl, ac yn llwyr-gwbl. Na feddylwch ymddarnio â Christ, a rhannu eich calon rhyngddo ef a'r byd; ac ymadel â rhyw bechodau, a chael y Heill, a gollwng ymaith yn unig yr hyn a all y cnawd ei hebcor : nid yw hyn ond eich liommi eich hunain : rhaid i chwi o'r galon ac yn llwyr-fryd ymwrthod a chwbl oll ar a feddwch, neu mi ellwch fod yn ddisgyblion iddo ef. Luc. xiv. 26, 33.

Hyfforddiad y 10.

Os mynnwch chwi ddychbwelyd a byw, ymrowch i'w wneuthur. ac na sefwich fyth-fyth megis yn ymgynghori, fel pettau betrusder yn y peth. Na sefwich ar sigl fel ped faech etto yn anficor pa un ai Duw, ai eich cnawd yw'r meistr gofau : neu pa un ai pechod.

pechod ai sancteiddrwydd yw'r ffordd oreu? Eithr ymaith a'ch bèn drachwantau, ac ymrowch ar fryn, yn reddfod, ac yn ddiysgog.

Pe gwyddwn i beth ychwaneg i wneuthur o ran eich troedigaeth, yr wyf yn gobeithio y gwnawn ef.

Eithr o tydi yr bwn wyt rasol Dād yr ysbrydeedd, yr hwn a dyngaist nad wyt yn ymhoffi ym marwolaeth, yr annurwiel, onid troi o homyn a byw, na nacā mōth fendith ar yr annogaethau a'r hyfforddiadau hyn: na ād chwaiſh i' th elynion orfoleddu yn dy olwg, ac i dwylltwr mawr yr eneidiau oresgyn yn erbyn dy fāb, a' th air a' th ysfryd. O tosturia wrth bechaduriaid truaidd annychweledig, y rhai nid oes ganddynt galonnau i dofturio weithynt eu hunain, nac i'w cynnorthwyo! Gorchymyn i'r dālſt weled; ac i'r byddar glywed, ac i'r marw ffrw. Ac na ād i bechod a marwolaeth atſael dy wrth'nebu. Doffro y difraw; biwylia yr anbwylus; sefydla yr ansefydlog; a gwna i lygaidd y pechaduriaid ar a ddarllanant y llinellau hyn fod yn nefaf gwaith yn myned yng ngholch wylō amreu pechodau; a dwg hwynt attynt eu hunain, ac at dy Fāb, eyn i'w pechod eu dwyn hwynt i ddistryw. Os dywedi di ond y gair, yr ymroiadau gweinion hyn a ffyniant i ennill llawer o eneidiau i'w trag'wyddol lawenydd hwy, a' th drag'wyddol ogoniant dithau.

Gras ein Harglwydd Iesu Grist, &c.

Cyngor i dduwioledeb Personol a Theuluaid.

Fy Ngaredigion,

NI'D oes gennyf obaith i waled eich hwynebaw
chwi yn y nefoedd, oddieithr i chwi ymarferyd
a sancteiddrwydd yma ar y ddaear.

Am hynny, cymmerwch ofal diwyd am ollwng yn
Arglwydd Iesu i reoli yn eich calonau chwi eich
hunain yn gyntaf: ac edrychwch yn ddyfal ar i
chwi drin eich holl achosion bydol wrth ei fodd ef.
Edrychwch ar holl orchymynion Duw; a threfn-
wch eich holl feddyliau, geiriau a gweithredoedd
wrthynt, *Sal. cxix. 6, 34.* Os yn ystyriol ac yn
ymarferol ac yn ewyllysgar, y lletteuwch un pechod
yn eich mynwesau, derfydd am danoch tros byth,
Sal. lxxviii. 21. Exee. xviii. 20.

Ceisiwch eich calon i fod yn wir rasol, ac onid
chwi adeiliedwch yn ofer heb sylfaen siccr; a phan
gaffoch ras oddi fewn, arferwch ef yn eich bucheddau
oll; rhoddwch yr eiddo Duw iddo: nac esgeuluswch
weddio arno ef; dyn di-weddi fydd ddi-ras, *Sal.*
xiv. 4. Job, xv. 4. Chwiliwch yr ysgrythyrau beu-
nydd; Ioan v. 39. un o nodau y rhai gwynfydedig
yw eu bod yn myfyrio ynghyfraith yr Arglwydd
ddydd a nôs. *Sal. i. 1, 2.*

Cymmerwch ofal am gyssylltu ynghyd grefydd tu
ag at Dduw, a chariad tu ag at ddyn. Bydded
uniondeb a thrugaredd yn eich holl farchnadoedd,
a'ch achosion bydol. Bydded di-weirdeb a sobrwydd i'ch
dilyn. Bydded gwirionedd difrifwch a gweddeidd-

dra yn harddu eich ymadroddion ; gostyngelldrwydd a dioddefgarwch, symylrwydd a diniweidrwydd a fyddo yn llewyrchu yn eich holl ymarweddiad.

Maddeuwch i'r neb a wnelo gam a chwi, a gwnewch dda iddynt am eu drwg, fel y byddoch blant i goruchaf. Byddwch arafaid yn addaw, a gofalus yn cwplau : cyflawnwch y dyledswyddau perthynol i'ch cyfneffiaid. Na fydded neb o honoch yn dyngwys, nag yn gelwyddwr, nac yn dilyn cyfeilliaeth ddrwg, nac yn feddwyn, nac yn watwarwr, nac yn falsefus, nac yn gybyddus, nac yn dwyllwr, nac yn gynhenwr, nac yn lleidr, canys dinystr yw diwedd y cyfryw rai. *Diar. xlii. 20. Jago v. 12. Dat. xxi. 8. 1 Cor. vi. 9, 10. Gal. v. 19, 20, 21.*

Yn ail cymmerwch ofal am fod duwioldeb yn eich teulu, yr hwn fydd hoff ganddo ddaioni yn ei galon, a fydd hoff ganddo ei weled yn ei dŷ hefyd. O na bwr pob teulu fel Eglwys grist'nogol ; a phob tŷ yn dŷ gweddi, *1 Cor. xvi. 19.* a phob pen-teulu yn dywedyd gyda *Jesua, myfi a'm tyluys a wasanaethuon yr Arglwydd. Jos. xxiv. 15.* ac fel *Dafydd, rhoddaf mewn perffeithrwydd fy nghalon a fewn fy nhŷ, Sal. ci. 2.* ac er mwyn hynny cymmerwch y reolau canlynol.

1. Na thybiwch fod pethau crefyddol i'w cyflawni yn eich teuluoedd yn unig pan gaffoch arfod oddi wrth achosion bydol ; eithr edrychwch ar weddïau mor rheidiol a'ch prydïau bwyd. Cydnabydded pen-teuluoedd fod eneidïau eu deiliaid wedi eu rhoddi dan eu golygiad hwynt, ac y gofynnir ganddynt hwy gyfrif am y rhai a gyfargoller trwy eu hefgeulusdra hwynt : a'r pryd hynny y cânt weled fod gwaed eneidïau yn euogrwydd trwm ; ymogelant ynteu rhag ei gael yn eu godrau hwy, a rag-ddarparont fwy na bwyd i'w ag at eu plant a'u gwasanaethwyr, canys rhoddant borthiant i'w hanifeiliaid.

2. Ymarferwch a darllen y gair a chanu Salmau yn eich teuluoedd, *Sal. cxviii. 15. Esay. xxxiv. 16. Iain x. 39.* darllennwch i Grist ganu hymn gyda ei ddysgyblion.

gybllion, y rhai oeddenteidylwythef, *Mat. xxvi. 30. Luc. ix. 18.*

3. Megis ac yr ydych yn mynnu cyfrif gan eich deiliaid o'r gor-
chwylion bydol f' o dan eu dwylo, felly holwch hwynt beth a go-
fiant o air Duw a glywsont, a pha lesad y gawlant trwyddo,
ylyriwch esampl Crist yn holi ei ddisgybllion, *Mat. xvi. 11, 12.*
4. diamau os arferwch hyn yn ddiidwyl, y cewch welod eyn-
nydd eich deiliaid mewn gwybodaeth a dawn da. Yn ddyfal
ceiliwch wybod eu cyflyrau ysprydol, a'u hargyhoeddi o drueni a
llygreddigaeth eu natur, ac o angenrhaid yr ail-enedigwch, a
geryddu eu beiau yn ddisrifol, a choleddu pob rinweid daa yn
ddynt enlleied y fyddo. Crybwyll yr efengyl pan fyddai Crist
yn y t; ac wrtho ei hun, yr arferei efe hybysu i'w ddisgybllion
wngciau rhektioli eu deall, a'u holi a oeddent yn eu cofio, ac y'n
ai dirmad, *Mat. xiii. 10, 36, 51. Marc. iv. 10, 11.*

4. Edrychwch ar i'ch tylwyth gadw dydd yr Arglwydd yn
sanetaidd, *Exod. xx. 9. Lef. xxiii. 3.* O byddwch mor yllig
at orchwylion Duw y dydd hwnnw, ac a fyddwch at eich gor-
wylion eich hunain ar hyd yr wythnos, diammau y cewch welod
budd ysprydol with hynny.

5. Bob borau a hwyr, yn barchedig ac yn ddisrifol offrynnwch
i'r Arglwydd, aberth gweddi a moliant, gan yr holl deulu yng-
hyd, *Sal. xcii. 1, 2. Exod. xxx. 7, 8. Luc. i. 9, 10.* Gwae f'
teuluoedd ni alwant ar enw Duw, tywelltir digofaint arnynt,
Jer. x. 25. O deuluoedd di weddi pa fodd y lefwrch yn y farn
ofnadwy? Llid Duw a dywelltir arnoch fel rhin, a'ch calonnan
creigiau a fwrir i lawr ganddo, *Nabum i. 6.* gofynnir i ni weddio
beunydd a phob rhyw weddi a deisyfiad yn yr yspryd *Eph. vi.*
18. Y mae pechodau a diffygion teuluoedd, a llywyr y dylai
fod gweddiau teuluaidd hefyd, a diolchgarwch teuluaidd am eu
trugareddau. Na ddywedwch nad ydych yn cael amser i hyn,
canys er mwyn hyn yr ydych yn cael eich holl amser gan Dduw.
Ac na ddywedwch fod eich gwaith bydol i'ch rhwystro, canys
nid oes waith reitiach na gwaith Duw, ac icchydwniaeth enaid-
iau, ac y mae gweddi deilwng yn dwyn bendith ar bob peih a
drinioch, *Jer. xxix. 12, 13. 2 Sam. vii. 29.* na ddywedwch y
chwaith na oes gennyh ddoniaid cymnwys i weddio: arfer yr
undalent sydd gennyf, a Duw a'i chwancga. Y mae helpu a gael
nei i chwi gryfhau, gall y teulu gwan uno ag un a fyddo cryfach.
Da gan Dduw fod pobl yn cyd-weddio, *Iago. v. 16.* hyd, *xix.*
Act. xii. 5, 10, 12. 2 Cor. i. 11.

6. Ceisiwch hefyd gan bob un o'ch teulu weddio beunydd ar
ei ben ei hun. A mynnwch wybod a fyddant yn gweu-
thur feily. A phwy bynnag o'honynt a fyddo anfedrus yn y ddy-
ledfrydd hon, ceisiwch eu helpu, gan roddi iddynt flurf o weiddi
hyd oni allont adrodd eu deisyfiadau eu hunain. Cyfarwydd-
wch hwynt pa fodd y dylent weddio, canys feily y gwnni Crist
ac Ioan feddyddiwr i'r rhai a'u canlynent, *Luc. xi. 1, 2.*

7. Arferwch gateceisio eich plant a'ch gwelndogion, o'r lleinf

